

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра управління персоналом, економіки праці та економічної
теорії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 проф. Т. А. Костишина

« 26 » червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни: «Ефективність управління трудовими ресурсами в контексті розвитку національної економіки»

освітньо-наукова програма: Економіка

спеціальність: С1 Економіка та міжнародні економічні відносини

галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

ступінь вищої освіти: доктор філософії

Робоча програма навчальної дисципліни «Ефективність управління трудовими ресурсами в контексті розвитку національної економіки» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії

Протокол від «26» червня 2025 року №15

Укладач:

Костишина Т.О., завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії Полтавського університету економіки і торгівлі», д. е. н., професор

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Економіка» спеціальності 051 Економіка ступеня доктора філософії

 Т. А. Костишина

«_26_» ___ червня___2025 року

ЗМІСТ

Розділ 1.	Опис навчальної дисципліни	4
Розділ 2.	Перелік компетентностей та програмні результати навчання	5
Розділ 3.	Програма навчальної дисципліни	8
Розділ 4.	Тематичний план вивчення навчальної дисципліни	13
Розділ 5.	Оцінювання результатів навчання	21
Розділ 6.	Інформаційні джерела	23
Розділ 7.	Програмне забезпечення навчальної дисципліни	26

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Ефективність управління трудовими ресурсами в контексті розвитку національної економіки»

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	<i>Пререквізити:</i> Філософія науки і методи наукових досліджень, Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях <i>Постреквізити:</i> Виконання проєктів	
Мова викладання	Українська	
Статус дисципліни: обов'язкова		
Курс/семестр вивчення	2 / 3	
Кількість кредитів ЄКТС/кількість модулів	5 / 2	
Денна форма навчання:		
Кількість годин: – загальна кількість 150		
– лекції: 20		
– семінарські заняття: 40		
– самостійна робота: 90		
– вид підсумкового контролю: ПМК (залік)		
Заочна форма навчання:		
Кількість годин: 150		
– лекції: 8		
– практичні заняття: 4		
– самостійна робота: 138		
– вид підсумкового контролю: ПМК (залік)		

Розділ 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування системного науково-теоретичного та практичного розуміння трудових ресурсів як ключового фактору економічного розвитку національної економіки, засвоїти методологію аналізу їх ефективності, детермінант, ризиків та структурних трансформацій, а також здобути компетенції з економічного оцінювання і управління людським капіталом для забезпечення продуктивності, конкурентоспроможності та сталого розвитку економічних систем на макро-, мезо- та мікрорівнях.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- розкрити роль трудових ресурсів у розвитку національної економіки та їхній вплив на продуктивність праці і конкурентоспроможність;

- проаналізувати кількісні та якісні характеристики трудових ресурсів, їхню структуру та основні фактори формування і відтворення;

- ознайомитися з методами оцінки ефективності управління трудовими ресурсами, економіко-математичними і статистичними підходами до аналізу людського капіталу;

- дослідити економічні детермінанти, ризики та системні обмеження функціонування трудових ресурсів на макро-, мезо- та мікрорівнях;

- оцінити роль трудових ресурсів у забезпеченні економічного зростання та сталого розвитку, розробити практичні рекомендації щодо оптимізації їх використання;

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна «Ефективність управління трудовими ресурсами в контексті розвитку національної економіки», програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПРН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.</p> <p>ПРН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.</p> <p>ПРН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.</p> <p>ПРН05. Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.</p>	<p>ЗК01. Здатність абстрактного мислення, аналізу та синтезу</p> <p>ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел</p> <p>ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)</p> <p>ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору і з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності</p> <p>СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей</p> <p>СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції</p>

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПРН07. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.</p> <p>ПРН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.</p> <p>ПРН10. Розуміти, аналізувати та пропонувати нові підходи вирішення проблем у сфері соціально-трудова відносин, людського розвитку та управління трудовими ресурсами в контексті розвитку національної економіки</p> <p>ПРН11. Уміти ініціювати, розробляти та реалізовувати на практиці інноваційні стратегії, програми та проекти соціально-економічного розвитку</p>	<p>СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.</p> <p>СК08. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми науково-дослідницького характеру у сфері соціально-трудова відносин, людського розвитку та управління трудовими ресурсами</p> <p>СК09. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати на практиці інноваційні стратегії, програми та проекти соціально-економічного розвитку.</p>

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретико-методологічні основи дослідження управління трудовими ресурсами

Тема 1. Трудові ресурси як фактор розвитку національної економіки

Поняття національної економіки як цілісної соціально-економічної системи та її ключових факторів розвитку, еволюція економічної теорії у дослідженні ролі трудових ресурсів у формуванні виробництва, зайнятості та економічного зростання. Місце трудових ресурсів серед класичних і сучасних факторів виробництва, їхній внесок у формування ВВП, продуктивності та конкурентоспроможності економіки, а також взаємозв'язок із іншими ресурсами та економічними агентами. Співвідношення категорій «трудові ресурси», «робоча сила», «людський капітал» і «людський потенціал» у контексті економічних моделей та інструментів оцінки, роль трудових ресурсів як економічної, соціальної та управлінської категорії в системі макро- та мікроекономічного аналізу, використання економіко-математичних методів, статистичних показників та моделей для оцінки ефективності використання трудових ресурсів і розробки політики стимулювання їхнього оптимального функціонування у національній економіці.

Тема 2. Структурно-відтворювальні характеристики трудових ресурсів

Кількісні та якісні характеристики трудових ресурсів у контексті економічного аналізу, демографічна, вікова, статева, освітньо-кваліфікаційна, професійна та галузева структура робочої сили, а також їхній вплив на продуктивність праці, формування валового внутрішнього продукту та ефективність використання ресурсів. Аналіз процесів простого та розширеного відтворення трудових ресурсів з позицій макро- та мікроекономіки, економічні детермінанти їх формування та змін, включаючи демографічні тенденції, ринкові механізми, інвестиції в людський капітал та технологічні трансформації. Оцінка дисбалансів між попитом і пропозицією на ринку праці, їх економічні наслідки для розвитку галузей і регіонів, а також використання статистичних та економіко-математичних методів для прогнозування чисельності, структури та ефективності функціонування трудових ресурсів у національній економіці.

Тема 3. Ефективність управління трудовими ресурсами: підходи та критерії

Поняття ефективності управління трудовими ресурсами як інтегрального показника впливу на економічне зростання, продуктивність праці та конкурентоспроможність підприємств і національної економіки загалом, з урахуванням економічних, соціальних та управлінських аспектів. Аналіз методологічних підходів до оцінки ефективності, включаючи ресурсний, результативний, системний та інституційний підходи, та їх застосування у макро- і мікроекономічних моделях. Розгляд показників продуктивності, інтенсивності та результативності праці, їх роль у формуванні економічних стратегій, кадрової та інвестиційної політики, використання економіко-математичних і статистичних методів для оцінки ефективності функціонування трудових ресурсів, а також розробки рекомендацій щодо оптимізації їх використання в умовах зміни структури економіки та технологічних трансформацій.

Тема 4. Управління трудовими ресурсами на мікрорівні економічних систем

Підприємство як ключовий суб'єкт управління трудовими ресурсами, формування кадрової політики та планування потреб у трудових ресурсах, організація, нормування та кооперація праці, механізми мотивації, стимулювання та оплати праці, управління продуктивністю та результативністю праці, розвиток персоналу, навчання та інвестиції в людський капітал. Аналіз впливу мікрорівневих управлінських рішень на економічні показники підприємства, продуктивність та прибутковість, а також оцінка внеску мікроекономічної ефективності трудових ресурсів у загальне економічне зростання та конкурентоспроможність національної економіки.

Тема 5. Системні детермінанти та ризики функціонування трудових ресурсів

Системний підхід до аналізу трудових ресурсів у національній економіці, ключові детермінанти формування та розвитку трудових ресурсів, включаючи демографічні, соціальні, економічні та технологічні фактори, взаємозв'язок трудових ресурсів із структурними компонентами економіки. Системні обмеження функціонування трудових ресурсів, дисбаланс попиту та пропозиції на

ринку праці, регіональні та галузеві диспропорції, ризики старіння населення, міграційних потоків, невідповідності кваліфікації вимогам ринку та структурного безробіття. Використання економіко-математичних, статистичних та прогнозних моделей для оцінки системних ризиків, а також стратегічні напрями адаптації та підвищення якості людського капіталу для забезпечення стійкого функціонування економіки та підвищення продуктивності праці.

Модуль 2. Управлінські механізми розвитку трудових ресурсів у національній економіці

Тема 6. Структурні трансформації національної економіки та трудові ресурси

Аналіз структурних змін національної економіки, включаючи галузеві, технологічні та інституційні трансформації, та їхній вплив на формування професійної, кваліфікаційної та регіональної структури трудових ресурсів. Дослідження економічних детермінант цих трансформацій, таких як інноваційні технології, зміни попиту на товари та послуги, глобалізаційні процеси та державна політика, і оцінка їхніх наслідків для зайнятості, продуктивності праці та конкурентоспроможності підприємств. Використання економіко-математичних і статистичних методів для прогнозування потреб у трудових ресурсах у різних секторах економіки та розробки стратегій перекваліфікації, підвищення кваліфікації та мобільності робочої сили. Розгляд взаємозв'язку структурних трансформацій із макроекономічними показниками, такими як ВВП, продуктивність праці та інвестиції в людський капітал, а також оцінка ефективності заходів адаптації трудових ресурсів до змін економічного середовища.

Тема 7. Інституційні механізми державного управління трудовими ресурсами

Державна політика у сфері управління трудовими ресурсами як ключовий інструмент забезпечення економічної стабільності, підвищення продуктивності праці та ефективного використання людського капіталу. Аналіз інституційних механізмів регулювання ринку праці, включаючи державні програми зайнятості, системи оплати праці, соціального страхування та соціального захисту, а також роль колективно-договірних відносин і соціального партнерства у забезпеченні балансу між економічними потребами підприємств і соціальними очікуваннями населення. Дослідження взаємозв'язку

інституційного регулювання з економічними показниками на макро- та мезорівнях, включно з ВВП, продуктивністю праці, рівнем зайнятості та доходами населення, а також оцінка ефективності інституційних рішень для формування стратегії розвитку людського потенціалу та забезпечення стійкого економічного зростання. Використання економіко-математичних моделей, статистичних та прогнозних методів для аналізу впливу інституційних механізмів на трудові ресурси та оптимізацію державної політики управління ними.

Тема 8. Мезорівневі моделі управління трудовими ресурсами

Регіональні та галузеві ринки праці як складові мезорівня національної економіки, їхня структура, динаміка та взаємозв'язок з макроекономічними показниками, такими як ВВП, продуктивність праці та зайнятість. Дослідження територіальних та галузевих дисбалансів трудових ресурсів, причин їх виникнення та економічних наслідків для розвитку регіонів і секторів економіки. Аналіз інструментів регіональної політики зайнятості, адаптації професійної та кваліфікаційної структури робочої сили, розвитку людського потенціалу та інвестицій у кадровий капітал з позицій економічної ефективності. Використання економіко-математичних та статистичних методів прогнозування потреб у трудових ресурсах, оцінки продуктивності та оптимізації їхнього розподілу для забезпечення конкурентоспроможності підприємств і регіонів у національній економіці.

Тема 9. Трудові ресурси в механізмах економічного зростання

Роль трудових ресурсів у забезпеченні економічного зростання та розвитку національної економіки, включаючи вплив на формування ВВП, продуктивності праці, доходів населення та конкурентоспроможності підприємств. Аналіз взаємозв'язку якості та структури трудових ресурсів із інноваційною активністю, технологічним розвитком та рівнем капіталовіддачі, а також оцінка ефективності інвестицій у людський капітал як фактора підвищення економічної продуктивності. Дослідження економічних механізмів мобілізації трудових ресурсів, планування та прогнозування їх потреб, застосування макро- та мікроекономічних моделей, статистичних і економіко-математичних методів для оцінки внеску трудових ресурсів

у динаміку економічного зростання та формування стратегічних напрямів розвитку національної економіки.

Тема 10. Управління трудовими ресурсами в контексті сталого розвитку

Концепція сталого розвитку та її економічні, демографічні та соціальні виміри в контексті управління трудовими ресурсами, включаючи виклики старіння населення, зміни структури зайнятості та професійної мобільності. Оцінка ролі трудових ресурсів у забезпеченні довгострокової стійкості національної економіки, підвищенні продуктивності та конкурентоспроможності, інтеграція економічних, соціальних і екологічних аспектів у політику управління людським капіталом. Використання економіко-математичних, статистичних і прогнозних моделей для планування, оптимізації та оцінки ефективності управління трудовими ресурсами, а також розробки заходів щодо підвищення якості робочої сили, її адаптації до структурних та технологічних змін, забезпечення соціальної стабільності та сприяння сталому економічному розвитку країни.

Розділ 4 – Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1 – Тематичний план навчальної дисципліни «Ефективність управління трудовими ресурсами в контексті розвитку національної економіки» для ЗДВО денної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Теоретико-методологічні основи дослідження управління трудовими ресурсами					
Тема 1. Трудові ресурси як фактор розвитку національної економіки 1. Поняття національної економіки та чинників її розвитку. 2. Трудові ресурси як економічна, соціальна та управлінська категорії 3. Місце трудових ресурсів у системі факторів виробництва 4. Трудовий потенціал національної економіки	2	Тема 1. Трудові ресурси як фактор розвитку національної економіки 1. Поняття національної економіки та чинників її розвитку. 2. Трудові ресурси як економічна, соціальна та управлінська категорії 3. Місце трудових ресурсів у системі факторів виробництва 4. Трудовий потенціал національної економіки	4	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>	9
Тема 2. Структурно-відтворювальні характеристики трудових ресурсів 1. Кількісні та якісні характеристики трудових ресурсів. 2. Процеси простого та розширеного відтворення трудових ресурсів. 3. Вплив структурних характеристик на продуктивність і ефективність використання ресурсів. 4. Методи прогнозування потреб у трудових ресурсах на макро- та мікрорівнях.	2	Тема 2. Структурно-відтворювальні характеристики трудових ресурсів 1. Кількісні та якісні характеристики трудових ресурсів. 2. Процеси простого та розширеного відтворення трудових ресурсів. 3. Вплив структурних характеристик на продуктивність і ефективність використання ресурсів. 4. Методи прогнозування потреб у трудових ресурсах на макро- та мікрорівнях.	4	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>	9

<p>Тема 3. Ефективність управління трудовими ресурсами: підходи та критерії</p> <p>1.. Поняття ефективності управління трудовими ресурсами. 2. Методологічні підходи оцінки ефективності трудових ресурсів 3. Показники ефективності використання трудових ресурсів. 4. Методи та оцінка ефективності використання трудових ресурсів.</p>	2	<p>Тема 3. Ефективність управління трудовими ресурсами: підходи та критерії</p> <p>1. Поняття ефективності управління трудовими ресурсами. 2. Методологічні підходи оцінки ефективності трудових ресурсів 3. Показники ефективності використання трудових ресурсів. 4. Методи та оцінка ефективності використання трудових ресурсів</p>	4	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	9
<p>Тема 4. Управління трудовими ресурсами на мікрорівні економічних систем</p> <p>1. Підприємство як суб'єкт управління трудовими ресурсами. 2. Планування потреб у трудових ресурсах та кадрова політика. 3. Мотивація, стимулювання, оплата праці та підвищення продуктивності. 4. Інвестиції в людський капітал та навчання персоналу.</p>	2	<p>Тема 4. Управління трудовими ресурсами на мікрорівні економічних систем</p> <p>1. Підприємство як суб'єкт управління трудовими ресурсами. 2. Планування потреб у трудових ресурсах та кадрова політика. 3. Мотивація, стимулювання, оплата праці та підвищення продуктивності. 4. Інвестиції в людський капітал та навчання персоналу.</p>	4	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	9
<p>Тема 5. Системні детермінанти та ризики функціонування трудових ресурсів</p> <p>1. Системний підхід до аналізу трудових ресурсів. 2. Системні обмеження функціонування трудових ресурсів 3. Методи прогнозування та оцінки системних ризиків. 4. Стратегічні напрями підвищення якості людського капіталу</p>	2	<p>Тема 5. Системні детермінанти та ризики функціонування трудових ресурсів</p> <p>1. Системний підхід до аналізу трудових ресурсів. 2. Системні обмеження функціонування трудових ресурсів 3. Методи прогнозування та оцінки системних ризиків. 4. Стратегічні напрями підвищення якості людського капіталу</p>	4	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	9
Разом за модулем 1	10		20		45

Модуль 2. Управлінські механізми розвитку трудових ресурсів у національній економіці

<p>Тема 6. Структурні трансформації національної економіки та трудові ресурси</p> <p>1. Галузеві, технологічні та інституційні трансформації економіки. 2. Вплив структурних змін на структуру трудових ресурсів. 3. Адаптація робочої сили до технологічних і ринкових змін. 4. Стратегії перекваліфікації, навчання та мобільності трудових ресурсів.</p>	2	<p>Тема 6. Структурні трансформації національної економіки та трудові ресурси</p> <p>1. Галузеві, технологічні та інституційні трансформації економіки. 2. Вплив структурних змін на структуру трудових ресурсів. 3. Адаптація робочої сили до технологічних і ринкових змін. 4. Стратегії перекваліфікації, навчання та мобільності трудових ресурсів.</p>	4	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	9
<p>Тема 7. Інституційні механізми державного управління трудовими ресурсами</p> <p>1. Державна політика у сфері зайнятості та управління трудовими ресурсами. 2. Системи оплати праці, соціального страхування та соціального захисту. 3. Роль колективно-договірних відносин і соціального партнерства. 4. Вплив інституційного регулювання на економічні показники.</p>	2	<p>Тема 7. Інституційні механізми державного управління трудовими ресурсами</p> <p>1. Державна політика у сфері зайнятості та управління трудовими ресурсами. 2. Системи оплати праці, соціального страхування та соціального захисту. 3. Роль колективно-договірних відносин і соціального партнерства. 4. Вплив інституційного регулювання на економічні показники.</p>	4	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	9
<p>Тема 8. Мезорівневі моделі управління трудовими ресурсами</p> <p>1. Регіональні та галузеві ринки праці: структура та дисбаланси. 2. Політика регіональної зайнятості та розвиток людського капіталу. 3. Методи прогнозування потреб та продуктивності трудових ресурсів. 4. Оптимізація розподілу праці для підвищення конкурентоспроможності регіонів.</p>	2	<p>Тема 8. Мезорівневі моделі управління трудовими ресурсами</p> <p>1. Регіональні та галузеві ринки праці: структура та дисбаланси. 2. Політика регіональної зайнятості та розвиток людського капіталу. 3. Методи прогнозування потреб та продуктивності трудових ресурсів. 4. Оптимізація розподілу праці для підвищення конкурентоспроможності регіонів.</p>	4	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	9

Тема 9. Трудові ресурси в механізмах економічного зростання 1. Вплив трудових ресурсів на економічний розвиток. 2. Якість трудових ресурсів у забезпеченні економічного зростання. 3. Ефективність інвестицій у людський капітал. 4. Планування та прогнозування потреб у трудових ресурсах для стратегій економічного зростання.	2	Тема 9. Трудові ресурси в механізмах економічного зростання 1. Вплив трудових ресурсів на економічний розвиток. 2. Якість трудових ресурсів у забезпеченні економічного зростання. 3. Ефективність інвестицій у людський капітал. 4. Планування та прогнозування потреб у трудових ресурсах для стратегій економічного зростання.	4	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>	9
Тема 10. Управління трудовими ресурсами в контексті сталого розвитку 1. Концепція сталого розвитку та економічні, соціальні та демографічні аспекти. 2. Виклики старіння населення, зміни структури зайнятості та професійної мобільності. 3. Підвищення конкурентоспроможності людського капіталу. 4. Розробка заходів для адаптації, оптимізації та сталого використання трудових ресурсів.	2	Тема 10. Управління трудовими ресурсами в контексті сталого розвитку 1. Концепція сталого розвитку та економічні, соціальні та демографічні аспекти. 2. Виклики старіння населення, зміни структури зайнятості та професійної мобільності. 3. Підвищення конкурентоспроможності людського капіталу. 4. Розробка заходів для адаптації, оптимізації та сталого використання трудових ресурсів.	4	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>	9
Разом за модулем 2	10		20		45
Разом по дисципліні	20		40		90

Таблиця 4.2 – Тематичний план навчальної дисципліни «Ефективність управління трудовими ресурсами в контексті розвитку національної економіки» для ЗдВО заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Теоретико-методологічні основи дослідження управління трудовими ресурсами					
Тема 1. Трудові ресурси як фактор розвитку національної економіки 1. Поняття національної економіки та чинників її розвитку. 2. Трудові ресурси як економічна, соціальна та управлінська категорії 3. Місце трудових ресурсів у системі факторів виробництва 4. Трудовий потенціал національної економіки	2	Тема 1. Трудові ресурси як фактор розвитку національної економіки 1. Поняття національної економіки та чинників її розвитку. 2. Трудові ресурси як економічна, соціальна та управлінська категорії 3. Місце трудових ресурсів у системі факторів виробництва 4. Трудовий потенціал національної економіки		<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>	13
Тема 2. Структурно-відтворювальні характеристики трудових ресурсів 1. Кількісні та якісні характеристики трудових ресурсів. 2. Процеси простого та розширеного відтворення трудових ресурсів. 3. Вплив структурних характеристик на продуктивність і ефективність використання ресурсів. 4. Методи прогнозування потреб у трудових ресурсах на макро- та мікрорівнях.		Тема 2. Структурно-відтворювальні характеристики трудових ресурсів 1. Кількісні та якісні характеристики трудових ресурсів. 2. Процеси простого та розширеного відтворення трудових ресурсів. 3. Вплив структурних характеристик на продуктивність і ефективність використання ресурсів. 4. Методи прогнозування потреб у трудових ресурсах на макро- та мікрорівнях.		<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>	14

<p>Тема 3. Ефективність управління трудовими ресурсами: підходи та критерії</p> <p>1.. Поняття ефективності управління трудовими ресурсами. 2. Методологічні підходи оцінки ефективності трудових ресурсів 3. Показники ефективності використання трудових ресурсів. 4. Методи та оцінка ефективності використання трудових ресурсів.</p>	<p>Тема 3. Ефективність управління трудовими ресурсами: підходи та критерії</p> <p>1.. Поняття ефективності управління трудовими ресурсами. 2. Методологічні підходи оцінки ефективності трудових ресурсів 3. Показники ефективності використання трудових ресурсів. 4. Методи та оцінка ефективності використання трудових ресурсів</p>	<p>2</p>	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	<p>14</p>
<p>Тема 4. Управління трудовими ресурсами на мікрорівні економічних систем</p> <p>1. Підприємство як суб'єкт управління трудовими ресурсами. 2. Планування потреб у трудових ресурсах та кадрова політика. 3. Мотивація, стимулювання, оплата праці та підвищення продуктивності. 4. Інвестиції в людський капітал та навчання персоналу.</p>	<p>Тема 4. Управління трудовими ресурсами на мікрорівні економічних систем</p> <p>1. Підприємство як суб'єкт управління трудовими ресурсами. 2. Планування потреб у трудових ресурсах та кадрова політика. 3. Мотивація, стимулювання, оплата праці та підвищення продуктивності. 4. Інвестиції в людський капітал та навчання персоналу.</p>	<p>2</p>	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	<p>14</p>
<p>Тема 5. Системні детермінанти та ризики функціонування трудових ресурсів</p> <p>1. Системний підхід до аналізу трудових ресурсів. 2. Системні обмеження функціонування трудових ресурсів 3. Методи прогнозування та оцінки системних ризиків. 4. Стратегічні напрями підвищення якості людського капіталу</p>	<p>Тема 5. Системні детермінанти та ризики функціонування трудових ресурсів</p> <p>1. Системний підхід до аналізу трудових ресурсів. 2. Системні обмеження функціонування трудових ресурсів 3. Методи прогнозування та оцінки системних ризиків. 4. Стратегічні напрями підвищення якості людського капіталу</p>	<p>2</p>	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	<p>14</p>
<p>Разом за модулем 1</p>	<p>4</p>	<p>2</p>		<p>69</p>

Модуль 2. Управлінські механізми розвитку трудових ресурсів у національній економіці

<p>Тема 6. Структурні трансформації національної економіки та трудові ресурси</p> <p>1. Галузеві, технологічні та інституційні трансформації економіки. 2. Вплив структурних змін на структуру трудових ресурсів. 3. Адаптація робочої сили до технологічних і ринкових змін. 4. Стратегії перекваліфікації, навчання та мобільності трудових ресурсів.</p>		<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	13
<p>Тема 7. Інституційні механізми державного управління трудовими ресурсами</p> <p>1. Державна політика у сфері зайнятості та управління трудовими ресурсами. 2. Системи оплати праці, соціального страхування та соціального захисту. 3. Роль колективно-договірних відносин і соціального партнерства. 4. Вплив інституційного регулювання на економічні показники.</p>	2	<p>Тема 7. Інституційні механізми державного управління трудовими ресурсами</p> <p>1. Державна політика у сфері зайнятості та управління трудовими ресурсами. 2. Системи оплати праці, соціального страхування та соціального захисту. 3. Роль колективно-договірних відносин і соціального партнерства. 4. Вплив інституційного регулювання на економічні показники.</p>	14
<p>Тема 8. Мезорівневі моделі управління трудовими ресурсами</p> <p>1. Регіональні та галузеві ринки праці: структура та дисбаланси. 2. Політика регіональної зайнятості та розвиток людського капіталу. 3. Методи прогнозування потреб та продуктивності трудових ресурсів. 4. Оптимізація розподілу праці для підвищення конкурентоспроможності регіонів.</p>		<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	14

<p>Тема 9. Трудові ресурси в механізмах економічного зростання</p> <p>1. Вплив трудових ресурсів на економічний розвиток.</p> <p>2. Якість трудових ресурсів у забезпеченні економічного зростання.</p> <p>3. Ефективність інвестицій у людський капітал.</p> <p>4. Планування та прогнозування потреб у трудових ресурсах для стратегій економічного зростання.</p>		<p>Тема 9. Трудові ресурси в механізмах економічного зростання</p> <p>1. Вплив трудових ресурсів на економічний розвиток.</p> <p>2. Якість трудових ресурсів у забезпеченні економічного зростання.</p> <p>3. Ефективність інвестицій у людський капітал.</p> <p>4. Планування та прогнозування потреб у трудових ресурсах для стратегій економічного зростання.</p>	2	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i></p> <p><i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	14
<p>Тема 10. Управління трудовими ресурсами в контексті сталого розвитку</p> <p>1. Концепція сталого розвитку та економічні, соціальні та демографічні аспекти.</p> <p>2. Виклики старіння населення, зміни структури зайнятості та професійної мобільності.</p> <p>3. Підвищення конкурентоспроможності людського капіталу.</p> <p>4. Розробка заходів для адаптації, оптимізації та сталого використання трудових ресурсів.</p>	2	<p>Тема 10. Управління трудовими ресурсами в контексті сталого розвитку</p> <p>1. Концепція сталого розвитку та економічні, соціальні та демографічні аспекти.</p> <p>2. Виклики старіння населення, зміни структури зайнятості та професійної мобільності.</p> <p>3. Підвищення конкурентоспроможності людського капіталу.</p> <p>4. Розробка заходів для адаптації, оптимізації та сталого використання трудових ресурсів.</p>		<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i></p> <p><i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	14
Разом за модулем 2	4		2		69
Разом по дисципліні	8		4		138

Розділ 5. Оцінювання результатів навчання

Система поточного і підсумкового контролю має за мету оцінювання рівня сформованості тих чи інших компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Об'єктами контролю є: робота студентів на лекціях, практичних заняттях, якість та своєчасність виконання завдань самостійної роботи, поточних модульних робіт. Контрольні заходи здійснюються науково-педагогічними працівниками і включають поточний і підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється при проведенні лекцій, семінарських занять, перевірки виконання індивідуальних і домашніх завдань та має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу навчальної дисципліни. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та умінь студента самостійно опрацьовувати та засвоювати певний навчальний матеріал, здатність осмислювати зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Підсумковий контроль знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється у формі ПМК (заліку). Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни при формі контролю у формі ПМК (заліку) визначається як сума балів за поточну успішність та поточний модульний контроль.

Таблиця 5.1 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни для ЗдВОденної та заочної форми навчання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5 виконання домашнього завдання – (10 балів); робота на семінарських заняттях (10 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів); виконання завдання для самостійної роботи (10 балів).	50
Модуль 1 (теми 6-10): виконання домашнього завдання – (10 балів); робота на семінарських заняттях (10 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів); виконання завдання для самостійної роботи (10 балів).	50
Разом	100

З метою мотивації ЗдВО до активного та якісного виконання усіх видів навчальної роботи протягом семестру до загальної підсумкової оцінки можуть бути додані бали у розмірі до 10 % від загальної підсумкової оцінки, коефіцієнт мотивації (0,1). Мотивація студентів застосовується за умови виконання ними всіх видів навчальної

роботи, які передбачені робочим навчальним планом підготовки студентів і робочою програмою з навчальної дисципліни незалежно від результатів виконання.

До загальної підсумкової оцінки можуть бути додані додаткові бали за додаткові види робіт (табл. 5.2). **За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів.** Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 5.2 - Система нарахування додаткових балів за видами робіт

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	Виконання та успішний захист творчого індивідуального завдання	5-10
	Підготовка презентації за окремим питанням або темою	3-5
	Підготовка відеоролика навчального характеру	3-5
	Підготовка та захист реферату	3-5
	Конспектування питань для самостійного вивчення (за 1 питання)	1
	Результати неформальної освіти	до 20
	Опрацювання додаткових матеріалів ДК	до 20
2. Науково-дослідна	Участь в університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних наукових заходах	5-10

Таблиця 6 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні рекомендовані джерела інформації:

1. Національна економіка [Текст] : навч. посіб. / Й. С. Ситник, Г. М. Бойківська, С. Й. Гончар ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2023. - 318 с.
2. Актуальні проблеми фінансів та економіки [Текст] : навч. посіб. / Наталія Краус, Катерина Краус, Олександр Марченко. - Київ : Аграр Медіа Груп, 2023. - 285 с.
3. Актуальні економічні проблеми національного господарства, регіонів та підприємств [Текст] : конспект лекцій / [уклад.: Дубас Р. Г.] ; ЗВО "Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна". - Київ : Університет "Україна", 2024. - 121 с.
4. Економіка сталого розвитку [Текст] : навч. посіб. / М. В. Диха, В. В. Диха. - Київ : Центр учбової літератури, 2024. - 405 с.
5. Економіка праці та соціально-трудові відносини [Текст] : підручник / Карпіщенко О. І. ; Сум. держ. ун-т. - Суми : Сум. держ. ун-т, 2024. - 348 с.

Додаткові рекомендовані джерела інформації:

1. Цифровий вимір інноваційно-інформаційної економіки [Текст] : [монографія] / [В. М. Тарасевич та ін. ; за ред. В. М. Тарасевича]. - Дніпро : Економіка, 2021. - 447 с.
2. Циркулярна економіка [Текст] : навч. посіб. / [Шевченко Т. І. та ін.] ; Сум. нац. аграр. ун-т. - Суми : Університетська книга, 2022. - 218 с.
3. Національна економіка: регіональний та муніципальний рівень [Текст] : підручник / П. В. Круш, О. О. Кожемяченко ; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т". - Київ : Центр учбової літератури, 2011. - 319 с.
4. Національна економіка [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / В. Ф. Савченко. - 2-е вид. - Чернігів : ЧДІЕУ, 2014. - 133 с.
5. Національна економіка [Текст] : навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. / [С. І. Архієреєв та ін.] ; за ред. С. І. Архієреєва, А. В. Непрана, Н. Б. Решетняк ; Нац. техн. ун-т "Харк. політехн. ін-т". - Х. : НТУ "ХП", 2013. - 335 с.
6. Національна економіка [Текст] : навч. посіб для студ. вищ. навч. закл. / Головінов О. М., Юрченко Ю. Ю. ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, Каф. економіки і упр. інновац. діяльн. - Донецьк : ДонНУЕТ, 2012. - 322 с.

7. Шаповалов В.О., Рудич Л.В., Стеценко В.В. Теоретико-методологічні аспекти дослідження елементів державного регулювання акціонерного сектора *Наука і техніка сьогодні. Серія: Економіка*. №10 (10). 2022. С. 172-184. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-10\(10\)-172-184](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-10(10)-172-184)

8. Костишина Т.А., Шаповалов В.О., Тужилкіна О.В. Актуальні проблеми інноваційного розвитку соціально-трудоного потенціалу регіону. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2025. №48. С. 58-66. <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/10.01.2025/36>

Ресурси для неформальної освіти:

1. Курс «Європейська зовнішня політика: просто про складне». – Дата доступу 30.05.2025 р. – Реєстрація за посиланням: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+EUFP101+2019_T3 (Навчальний курс спрямований на формування розуміння механізмів становлення європейської зовнішньої політики та інтересів ключових акторів, ознайомлення з практичними інсайтами від провідних дипломатів і фахівців у сфері європейських студій, розвиток навичок аналізу сильних сторін і «вузьких місць» політики ЄС щодо України та ролі України у формуванні її подальшого порядку денного, а також залучення слухачів до фахових дебатів щодо майбутнього об'єднаної Європи. Курс виготовлено за фінансової підтримки «Ініціативи з розвитку аналітичних центрів», яку виконує Міжнародний фонд «Відродження» у партнерстві з Ініціативою відкритого суспільства для Європи (OSIFE) за фінансової підтримки Посольства Швеції в Україні. ***Після успішного завершення онлайн-курсу надається сертифікат***)

2. Курс «Місцевий економічний розвиток: виклики та інструменти». – Дата доступу 30.05.2025 р. – Реєстрація за посиланням: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/283> (Навчальний курс охоплює проблематику місцевого економічного розвитку та його ролі у розвитку регіонів, аналіз динаміки реформи місцевого самоврядування й адміністративно-територіального устрою, пошук інноваційних рішень розвитку на засадах смарт-спеціалізації, формування ефективної національної політики підтримки малого і середнього підприємництва, інструменти підтримки українського бізнесу, а також застосування сучасних фінансових інструментів розвитку регіонів і територіальних громад. Курс розроблено Українським інститутом міжнародної політики та студією онлайн-освіти EdEra за підтримки National Endowment for Democracy. ***Після успішного завершення онлайн-курсу надається сертифікат***)

3. Курс «Як діяти далі: Державним службовцям про сталий розвиток» – Дата доступу 30.05.2025 р. – Реєстрація за посиланням: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+SDG101+2020_T2 (Навчальний курс спрямований на поглиблення розуміння Порядку денного у сфері сталого розвитку до 2030 року, глобальних тенденцій та кращих світових практик упровадження Цілей сталого розвитку. У межах курсу розглядаються особливості інституційного забезпечення досягнення ЦСР в Україні на національному, регіональному та місцевому рівнях, а також практичні аспекти розроблення, реалізації, моніторингу й оцінювання публічної політики сталого розвитку територій. Особливу увагу приділено формуванню нового бачення партнерської взаємодії та розвитку спільнот навколо спільних цілей і інтересів, а також розвитку управлінської компетентності та впевненості у прийнятті рішень, спрямованих на ефективне досягнення Цілей сталого розвитку — від рівня окремої громади до загальнодержавного масштабу. Курс створено у рамках реалізації проекту «Онлайн-освіта задля сталого розвитку» Програмою розвитку ООН в Україні за фінансової підтримки Уряду Німеччини через Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. **Після успішного завершення онлайн-курсу надається сертифікат**)

4. Курс «Як Бізнесу перейти до сталого розвитку». – Дата доступу 30.05.2025 р. – Реєстрація за посиланням: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+SDB101+2020_T2 (Навчальний курс присвячений аналізу глобальних трендів сталого розвитку та їх впливу на діяльність малого і середнього бізнесу, з урахуванням викликів Східної Європи й пріоритетів ООН. У фокусі курсу — впровадження Цілей сталого розвитку у бізнес-практики через інноваційні та сталі бізнес-моделі, перехід до кругової економіки, інтеграцію ЦСР у ланцюги створення вартості й бізнес-процеси, управління екологічним слідом та розвиток сталого лідерства. Особливу увагу приділено взаємодії бізнесу з державою і громадами, розвитку соціального підприємництва, інвестицій впливу, стратегічному плануванню та побудові партнерств, зокрема у форматі публічно-приватного співробітництва і партнерської моделі «держава – бізнес – громада». Курс є частиною освітнього продукту, розробленого Програмою розвитку ООН в Україні за фінансової підтримки Уряду Німеччини через Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. **Після успішного завершення онлайн-курсу надається сертифікат**)

5. Курс «Створення інституцій місцевого економічного розвитку громад». – Дата доступу 30.05.2025 р. – Реєстрація за посиланням: <https://prometheus.org.ua/course/course->

[v1:AMU+INST101+2017_T4](#) (Курс присвячений формуванню інституцій місцевого економічного розвитку громад (ІМЕР) як ключових інструментів активізації соціально-економічного розвитку територій та розширення можливостей громад. Програма курсу спрямована на опанування прикладних аспектів створення, функціонування й організаційної сталості ІМЕР, а також розвитку професійних компетентностей щодо стратегічного планування, підготовки та супроводу інвестиційних проєктів, залучення державної й грантової підтримки, налагодження взаємодії з бізнесом і громадськістю та розвитку людського капіталу. Курс розроблений в рамках проєкту USAID “Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні”, що впроваджує Асоціація міст України. *Після успішного завершення онлайн-курсу надається сертифікат*)

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Програмне забезпечення комп’ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни «Ефективність управління трудовими ресурсами в контексті розвитку національної економіки» включає у себе:

- загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office;
- спеціалізоване програмне забезпечення комп’ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає в себе дистанційний курс в середовищі Moodle.